

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК СУЧАСНА ПАРАДИГМА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Реформування вищої освіти в Україні зумовило розвиток концепції студентоцентрованого навчання, спрямованого на формування компетентного конкурентоспроможного фахівця, здатного до дослідницько-інноваційного типу мислення з потребою та навичками безперервного професійного розвитку.

Проблемі студентоцентрованого навчання приділено увагу вітчизняних науковців А. Мельниченка, Ю. Рашкевича, О. Шарова, А. Шудлота ін. Досвід Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, щодо удосконалення освітнього процесу на основі нової парадигми вищої освіти висвітлювали Л. Остапюк, І. Тимошенко, А. Савичук; перешкоди та перспективи впровадження інноваційних освітніх технологій у навчальний процес вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів розглянуто у публікаціях Х. Подковко; процес студентоцентрованого навчання, його нормативна, освітня, суспільна і філософська інтенція в сучасних реаліях проаналізовано Т. Купрій; проблеми студентоцентрованого навчання у немовних вищих навчальних закладах визначено Е. Щукіною.

Отже, спираючись на висновки дослідників і підходи до подальшого вдосконалення вищої освіти, запропоновані проектом «Гармонізація освітніх структур в Європі», можна сформулювати сучасну парадигму вищої освіти, а саме:

- студентоцентроване навчання (student-centered education);
- навчання, орієнтоване на вихід (output-oriented study programme);
- компетентнісний підхід в побудові та реалізації навчальних програм (competence-based approach);
- навчання, орієнтоване на результати (result-based education).

В. Кіпень зазначає, що студентоцентрований підхід – тип освітнього процесу, у якому особистість студента й особистість педагога виступають як його суб'єкти;

метою підходу є розвиток особистості учня з урахуванням його ціннісних орієнтацій. Відповідно, студентоцентроване навчання – це процес якісної трансформації освітнього середовища для студентів та інших осіб, які навчаються, метою якого є розширення їх автономії і здатності до критичного мислення на основі результативного підходу, що передбачає нові підходи до розробки навчальних програм, викладання та навчання.

Вищезазначене означає зміщення акцентів в освітньому процесі з викладання на навчання, при чому, студент стає центральною фігурою освітнього процесу, виступає повноправним суб'єктом відносин, бере на себе долю відповідальності за навчання.

Так, Л. Остапюк і співавтори, з урахуванням результатів співпраці з медичним факультетом університету Лідсу (Великобританія), пропонують наділити студентів повноваженнями у керівництві власним навчанням, а саме: дозволити їм висловлюватись про якість навчання на сайтах, блогах, на засіданнях Вчених рад, під час анкетувань; надати право висловлювати пропозиції у сфері організації освітнього процесу (зміни у розкладі, удосконалення структури навчального заняття, тощо); працювати зі студентами на заняттях із використанням інтерактивних технологій навчання, методично налаштовувати їх на самостійну роботу, об'єктивно оцінювати самостійну роботу студентів на занятті; заохочувати використання студентами інформаційних методик в аудиторіях: електронних гаджетів на практичному занятті (веб-квести, ілюстрації, демонстрація методики обстеження хворого, тощо); залучати студентів до «реальних питань»: мотивувати, підкреслювати, демонструвати вагомість вивчення теми навчального заняття для застосування на практиці.

Таким чином, можна стверджувати, що при студентоцентрованому навчанні акцентується увага на критичному і аналітичному навчанні та розумінні, підвищеній відповідальності та підзвітності студента, розширенні його автономії.

Переміщення особистості студента в центр процесу вимагає змін багатьох факторів, у тому числі й типу взаємин «викладач-студент» Слід зауважити, що

при студентоцентрованому навчанні не зменшується, а змінюється роль викладача, він має стати для студента референтною особистістю.

Г. Удовиченко зазначає, що сучасний викладач перетворюється на систематизатора та коректора знань, керівника та куратора студентів у процесі засвоєння нової інформації. Поряд зі збереженням свого старого рольового статусу, він має забезпечити більш високий рівень «набуття тих чи інших компетенцій», консультування та мотивації тих, хто навчається, з питань критичного відбору інформації, її джерел, організації адекватних навчальних ситуацій тощо.

Отже, саме партнерські стосунки між викладачем і студентом забезпечують кінцевий результат навчання – ефективне працевлаштування випускника.

Також, важливим завданням є організація освітнього процесу на засадах, які дозволять майбутньому фахівцеві виявити себе активним суб'єктом навчальної та майбутньої професійної діяльності, спроможним до визначення особистісних цілей й засобів їх досягнення. Цьому сприятимуть інновації у навчальній діяльності, пов'язані з активним процесом створення, поширення нових педагогічних методів, засобів і прийомів для вирішення дидактичних завдань підготовки фахівців. Підвищення ефективності навчання відбувається при гармонійному поєднанні класичних традиційних методик та результатів творчого пошуку, застосування нестандартних, прогресивних технологій, оригінальних дидактичних ідей і форм забезпечення освітнього процесу.

Таким чином, запровадження студентоцентрованого навчання уможлиблює:

- врахування потреб студентів;
- взаємоповагу у стосунках «студент-викладач»
- автономність особистості студента, з одночасним відповідним супроводом і підтримкою з боку викладача;
- гнучкі навчальні траєкторії;
- використання різних способів надання освітніх послуг;
- доцільне використання різноманітних педагогічних технологій, методів, засобів, прийомів;

- систематичний моніторинг якості освітніх послуг тощо.

Список використаних джерел:

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ “ЦС”, 2015. – 32 с.
2. Martynchuk O.V. Student-centred approach of training in inclusive education for children with special educational needs / O.V. Martynchuk // Actual problems of the correctional education: Ministry of Education and Science of Ukraine, National Pedagogical Drahomanov University, Kamyanets-Podilsky Ivan Ohyenko National University / edited by V.M. Synjov, O.V. Havrilov. – Issue 5.- Kamyanets-Podilsky: Medobory – 2006, 2015. – P. 203-218.
3. Філоненко М. М. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: Методичні рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеню доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України. / М. М. Філоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 88 с.
4. TUNING: Educational Structures in Europe - [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>